

BOĞAZIÇI BAĞIMSIZ DENETİM ve YMM A.Ş.

BOĞAZIÇI BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

	www.bbdas.com.tr		/bbdas.com.tr		/bogazici_bbdas
	info@bbdas.com.tr		/bogazicibbdas		/company/bogazici-bagimsiz

Tarih : 10.06.2024

Sayı : BBDAS/2024-84

Konu : Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğde Yapılan Değişiklikler

8 Haziran 2024 tarih 32570 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Sayı: 2023/5)’De Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (SAYI: 2024/14)” ile;

- Destek Uygulanacak “Yurt Dışı Kaynaklı Dövizin” Kapsamını Belirleme Yetkisi Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına Verilmiştir,

-Firmaların “Yurt Dışında Bulunan Döviz Cinsi Varlıklarından Yurda Getirdikleri Dövizler” Destek Kapsamından Çıkarılarak, Merkez Bankasına Kapsamı Yeniden Belirleme Yetkisi Verilmiştir,

- İhracat Bedeli Olarak Yurda Getirilen Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerin %40’ını Aşan Kısımının TL Vadeli Mevduat Ve Katılma Hesaplarına Dönüştürülmesinde Sağlanan %2 Döviz Dönüşüm Desteği Uygulaması Kaldırılmıştır,

-Döviz Alımı Taahhüdünün Yerine Getirilmemesi Durumunda, Yeni Yaptırımlar Uygulanması Yürürlüğe Konulmuştur:

- Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerin TL Mevduata Dönüşümünün Desteklenmesine Yönelik Kapsamı Belirleme Yetkisi TC Merkez Bankasına Verildiğinden, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından Çıkarılan 13 Mart 2024 Tarihli “Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatı” 10 Haziran 2024 tarihinde güncellenmiştir.

Yapılan değişiklikler, aşağıda başlıklar halinde özetlenmiştir.

Merkez :	Mahmutbey Mah. 2416 Sok. E2 Blok İSTOÇ Aktem Plaza No:4 K:8/58 Bağcılar / İSTANBUL	Tel: 0 212 433 83 00	Fax: 0 212 433 83 03
Antalya İrtibat :	Etiler Mah. 832 Sok. Arat İş Merkezi K:8 No:4/20 Muratpaşa / ANTALYA	Tel: 0 242 248 26 06	Fax: 0 242 248 66 03
Kayseri İrtibat :	Gevher Nesibe Mah. İstasyon Cad. Sütsever Apt. No:55/11 K:6 Kocasinan / KAYSERİ	Tel: 0 352 220 50 30	Fax: 0 352 220 50 40
Bursa İrtibat :	İhsaniye Mah. İzmir Yolu Cad. No:110/A D:8 Nilüfer / BURSA	Tel: 0 224 240 09 07	Fax: 0 224 240 09 07
Bolu İrtibat :	Kıraçayır Mah. İzzet Baysal Cad. Güler 2 İş Hanı No:88 Kat:2/47 BOLU	Tel: 0 374 210 10 28	Fax: 0 374 210 10 29
Fethiye İrtibat :	Akarca Mah. Tarık Maro Cad. No:18/1 Fethiye /MUĞLA	Tel: 0 507 182 76 79	
Ticaret Sicil No :	700923	Mersis No :	0470058081600010
		Web :	www.bbdas.com.tr
		E-mail :	info@bbdas.com.tr

1- Destek Uygulanacak Yurt Dışı Kaynaklı Dövizin Kapsamını Belirleme Yetkisi "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na" Verilmiştir:

Tebliğin "Amaç Ve Kapsam" Başlıklı 1. Maddesi Aşağıdaki Şekilde Değiştirilmiştir:

(DEĞİŞMEDEN ÖNCEKİ) MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, firmaların yurt dışı kaynaklı dövizlerinin Merkez Bankasına satılması ile Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüştürülmesi halinde firmalara sağlanacak desteğe ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(YENİ) "MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, firmaların Merkez Bankasınca belirlenecek yurt dışı kaynaklı dövizlerinin Merkez Bankasına satılması ile Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüştürülmesi halinde firmalara sağlanacak desteğe ilişkin usul ve esasları düzenlemektir."

Yapılan bu değişiklik ile, destek uygulanacak yurt dışı kaynaklı dövizlerin "Merkez Bankası" tarafından belirlenmesi esası getirilmiştir.

8 Haziran 2024 tarihinden itibaren Merkez Bankası tarafından belirlenecek yurt dışı kaynaklı dövizlere destek uygulanabilecektir.

Bu yönde; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından çıkarılan 13 Mart 2024 tarihli "Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatı" 10 Haziran 2024 tarihinde güncellenmiştir.

2- Firmaların "Yurt Dışında Bulunan Döviz Cinsi Varlıklarından Yurda Getirdikleri Dövizler" Kapsamdan Çıkarılarak, Merkez Bankası'na Kapsamı Yeniden Belirleme Yetkisi Verilmiştir:

Tebliğin "Tanımlamalar ve Kısaltmalar" Başlıklı 3. Maddesinin Birinci Fıkrasının (d) Bendi Aşağıdaki Şekilde Değiştirilmiştir:

(DEĞİŞMEDEN ÖNCEKİ) d) Yurt dışı kaynaklı döviz: Yabancılara yurt içinde sunulan hizmetler karşılığında kazanılan döviz tutarları da dahil olmak üzere firmaların yurt dışında yerleşiklerden elde ettikleri döviz gelirlerinden ve firmaların yurt dışında bulunan döviz cinsi varlıklarından yurda getirdikleri döviz,

(YENİ) "d) Yurt dışı kaynaklı döviz: Yabancılara yurt içinde sunulan hizmetler karşılığında kazanılan döviz tutarları da dahil olmak üzere firmaların yurt dışında yerleşiklerden elde ettikleri ve kapsamı Merkez Bankasınca belirlenecek döviz gelirlerinden yurda getirdikleri döviz,"

Değişikliğe göre; “firmaların yurt dışında bulunan döviz cinsi varlıklarından yurda getirdikleri dövizler” yurt dışı kaynaklı döviz tanımından çıkarılırken, yurt dışından getirilecek dövizlerden bu kapsama girecek olanların “Merkez Bankası” tarafından belirleneceği yönünde düzenleme yapılmıştır.

Bu yönde de; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından çıkarılan 13 Mart 2024 tarihli “Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatı” 10 Haziran 2024 tarihinde güncellenmiştir.

Talimatın “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 3. Maddesinin (e) bendinde;

“E) (Değişik: 10/6/2024) Yurt Dışı Kaynaklı Döviz: Firmaların döviz cinsi ihracat gelirleri ile yabancılara yurt içinde sunulan hizmetler karşılığında kazanılan döviz tutarları da dahil olmak üzere yurt dışında yerleşiklerden elde ettikleri döviz kazandırıcı hizmet gelirlerinden yurda getirdikleri döviz” ifade ettiği açıklanmıştır.

Talimatın “İşleme esas döviz cinsleri” başlıklı 4. Maddesinde ise, bankalarca Merkez Bankasına satışı yapılacak döviz cinsleri; ABD doları, Euro ve İngiliz sterlin olarak belirlenmiş, diğer döviz cinsleri üzerinden yapılan işlemlerde ise, söz konusu döviz tutarları banka tarafından ABD doları, Euro veya İngiliz sterlinine dönüştürülerek Merkez Bankasına satılacağı belirlenmiştir.

3- İhracat Bedeli Olarak Yurda Getirilen Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerin %40’ını Aşan Kısmının TL Vadeli Mevduat Ve Katılma Hesaplarına Dönüştürülmesinde Sağlanan %2 Döviz Dönüşüm Desteği Uygulaması Kaldırılmıştır:

Aynı Tebliğin “Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerin Türk Lirası Vadeli Mevduat Ve Katılma Hesaplarına Dönüştürülmesinde Döviz Dönüşüm Desteği Sağlanması” Başlıklı 5. Maddesi Yürürlükten Kaldırılmıştır:

Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerin Türk Lirası Vadeli Mevduat Ve Katılma Hesaplarına Dönüştürülmesinde Döviz Dönüşüm Desteği Sağlanması

(YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN MADDE) - MADDE 5- (1) Yurda getirilen yurt dışı kaynaklı dövizin en az yüzde 40’ı Merkez Bankasına satıldıktan sonra getirilen dövizin kalan kısmının dönüşüm kuru üzerinden Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüştürülmesi ve Merkez Bankasınca belirlenecek süre boyunca Merkez Bankasına satılan tutardan daha fazla döviz alımı yapmama taahhüdünde bulunulması şartıyla, taahhüt sahibi firmalara dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilen tutarın yüzde 2’si kadar döviz dönüşüm desteği sağlanır.

(2) Bu maddenin birinci fıkrası kapsamındaki uygulamalar, bu Tebliğde ve Uygulama Talimatlarında hüküm bulunmayan hallerde, 21/12/2021 tarihli ve 31696 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Sayı: 2021/14) hükümlerine tabidir.

(3) Bu madde kapsamında dönüşümü yapılacak döviz cinsleri, açılacak Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarının vadeleri ile diğer usul ve esaslar Merkez Bankasınca belirlenir.

(4) Bu madde kapsamında Merkez Bankasının belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde komisyon ve/veya masraf ödenebilir.

(5) Bu madde kapsamında Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüştürülecek dövizlerin yurt dışı kaynaklı olduğunun tespiti bankaca yapılır.

Yapılan bu değişikliğe göre, ihracatçıların **“ihracat bedeli olarak”** yurda getirdikleri yurt dışı kaynaklı dövizlerinin en az yüzde 40’ını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’na sattıktan sonra, kalan döviz kur korumalı dönüşüm hesabında değerlendirme ve verdikleri taahhüt karşılığında Türk lirasına çevrilen tutarın %2’si kadar döviz dönüşüm desteği alma imkanı uygulamadan kaldırılmıştır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından çıkarılan 13 Mart 2024 tarihli **“Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatı”** 10 Haziran 2024 tarihinde güncellenmiş olup;

Talimatın **“Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerin Merkez Bankasına Satılmasında Firmalara Döviz Dönüşüm Desteği Sağlanması”** başlıklı 5. Maddesinin 1. Fıkrasına göre;

- (1) (Değişik: 14/3/2023) ***Ihracatçı firmaların 16 Ocak 2020 tarihli İhracat Genelgesinin Ek 1 inci maddesi kapsamında Merkez Bankasına satmakla yükümlü oldukları ihracat bedeli dövizler ile 13 Ocak 2000 tarih ve 2000/YB-4 sayılı Görünmeyen İşlemler Genelgesinin "A) Döviz Kazandırıcı İşlemler (20. Madde)" başlıklı maddesi kapsamında döviz kazandırıcı hizmet bedeli dövizlerin banka aracılığıyla Merkez Bankasına satışı sırasında, firmaların 1 ay boyunca döviz alımı yapmamayı taahhüt etmesi halinde, taahhüt sahibi firmalara dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilen tutarın %2’si kadar döviz dönüşüm desteği Merkez Bankasınca ödenir.***

Hükmüne göre, ihracatçı firmaların ihracat bedeli olarak yurda getirdikleri dövizlerden İBKB veya DAB düzenlenen kısımdan satılması zorunlu olan %40’nın ***(İhracat Genelgesi değişikliğine göre; 10.06.2024 tarihinden itibaren %30’unun)*** bu destekten yararlanacağı, aşan kısmı için yararlanılamayacağı, ***(Aşan kısımdan yararlanılacağına ilişkin 5. Madde yürürlükten kaldırıldığından)*** anlaşılmaktadır.

Talimatın “Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerin Merkez Bankasına Satılmasında Firmalara Döviz Dönüşüm Desteği Sağlanması” başlıklı 5. Maddesinin 5. Fıkrasına göre;

“(5) (Değişik: 10/6/2024) Döviz alış işlemleri karşılığı Türk lirası tutarları ile bu maddenin birinci fıkrası kapsamında alınan taahhütler için hesaplanan döviz dönüşüm desteği tutarları Merkez Bankasınca bankanın EFT merkezine masrafsız olarak gönderilir. Saat 17:30’a kadar sonuçlandırılmayan işlemler için ise Türk lirası tutarlar bankanın Merkez Bankası nezdindeki zorunlu karşılık hesabına aktarılır.”

Şeklinde belirleme yapılmıştır.

4- Döviz Alımı Taahhüdünün Yerine Getirilmemesi Durumunda, Yeni Yaptırımlar Uygulanması Yürürlüğe Konulmuştur:

Aynı Tebliğin “Döviz Alımı Yapmama Taahhüdünün Yerine Getirilmemesi” Başlıklı 6. Maddesinin Birinci Fıkrası Aşağıdaki Şekilde Değiştirilmiş Ve Aynı Maddeye Aşağıdaki 5 ve 6. Fıkralar Eklenmiştir;

(DEĞİŞMEDEN ÖNCEKİ)(1) Bu Tebliğ kapsamında firmalarca verilen döviz alımı yapılmaması taahhüdünün yerine getirilmemesi halinde döviz dönüşümü desteği tutarları ilgili dönem boyunca oluşan pozitif kur farkı eklenerek ve döviz dönüşümü desteğinin ödenme tarihinden taahhüdün yerine getirilmediğinin tespiti tarihine kadar geçen süre için tespit tarihinde geçerli olan Merkez Bankasının ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranı üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte bankalarca tahsil edilerek Merkez Bankasına aktarılır. Taahhüdünü yerine getirmeyen firmaların Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talepleri, taahhüdün yerine getirilmediğinin tespit edildiği tarihten itibaren bir yıl süreyle kabul edilmez.

(YENİ) “(1) Bu Tebliğ kapsamında firmalarca verilen döviz alımı yapılmaması taahhüdünün yerine getirilmemesi, döviz dönüşüm desteğinden usulsüz olarak yararlanıldığıнын veya Merkez Bankasına ya da bankalara gerçeğe aykırı beyanda bulunulduğunun tespiti halinde döviz dönüşümü desteği tutarları ilgili dönem boyunca oluşan pozitif kur farkı eklenerek ve döviz dönüşümü desteğinin ödenme tarihinden taahhüdün yerine getirilmediğinin, usulsüz işlem yapıldığıнын veya Merkez Bankasına ya da bankalara gerçeğe aykırı beyanda bulunulduğunun tespiti tarihine kadar geçen süre için tespit tarihinde geçerli olan Merkez Bankasının ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranı üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte bankalarca tahsil edilerek Merkez Bankasına aktarılır.”

(YENİ EKLENİLEN)“(5) Döviz alımı yapılmaması taahhüdünü yerine getirmeyen firmaların Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talepleri ile bu Tebliğ kapsamındaki destek ödemesi talepleri bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen yaptırım tutarının ödendiği tarihe kadar kabul edilmez. Döviz dönüşüm desteğinden usulsüz olarak yararlanan veya Merkez Bankasına ya da bankalara gerçeğe aykırı beyanda bulunan firmalar döviz dönüşüm desteğinden yararlandırılmaz ve bu firmaların Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talepleri 3 yıl süre ile kabul edilmez.

(YENİ EKLENİLEN)(6) Döviz dönüşüm desteği ödemesine aracılık eden ancak Merkez Bankasınca belirlenecek kontrol yükümlülüklerini yerine getirmeyen bankalar bu maddenin birinci fıkrasında düzenlenen yaptırım tutarının Merkez Bankasına ödenmesinden sorumludur.”

Değişiklik yapılmasına dair bu Tebliğin 4. maddesi ile aynı Tebliğin “Döviz Alımı Yapmama Taahhüdünün Yerine Getirilmemesi” başlıklı 6 ncı maddesinde değişiklik yapılarak, döviz alımı yapmama taahhüdünün ihlali ve usulsüz işlem yapılması durumunda alınacak yaptırımlar ve bu yaptırımların ne kadar süreyle geçerli olacağı yeniden belirlenmiştir.

Yapılan yeni değişikliklere göre;

- Yurt dışı kaynaklı döviz dönüşüm desteği uygulamasının şartı olan “ **Döviz Alımı Yapılmaması Taahhüdünü**” yerine getirmeyen firmaların Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talepleri ile bu Tebliğ kapsamındaki destek ödemesi talepleri yaptırım tutarının ödendiği tarihe kadar kabul edilmeyecektir.

- Yurt dışı kaynaklı döviz dönüşüm desteğinden usulsüz olarak yararlanan veya Merkez Bankasına ya da bankalara gerçeğe aykırı beyanda bulunan firmalar döviz dönüşüm desteğinden yararlandırılmayacak ve bu firmaların Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talepleri 3 yıl süre ile kabul edilmeyecektir.

- Yurt dışı kaynaklı döviz dönüşüm desteği ödemesine aracılık eden ancak Merkez Bankasınca belirlenecek kontrol yükümlülüklerini yerine getirmeyen bankalar yaptırım tutarının Merkez Bankasına ödenmesinden sorumlu tutulacaktır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından çıkarılan 13 Mart 2024 tarihli “**Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatı**” 10 Haziran 2024 tarihinde güncellenmiştir. Buna göre;

Talimatın “Döviz Alımı Yapmama Taahhüdüne İlişkin Hükümler” başlıklı 7. Maddesinin 9. Fıkrası,

“(9) (Değişik:10/6/2024) Döviz alımı yapılmaması taahhüdünü yerine getirmeyen firmaların Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talepleri ile bu Uygulama Talimatı kapsamındaki destek ödemesi talepleri bu maddenin altıncı fıkrasında belirtilen yaptırım tutarının ödendiği tarihe kadar kabul edilmez. Döviz dönüşüm desteğinden usulsüz olarak yararlanan veya Merkez Bankasına ya da bankalara gerçeğe aykırı beyanda bulunan firmalar döviz dönüşüm desteğinden yararlandırılmaz ve bu firmaların Merkez Bankasından kredi kullanım talepleri 3 yıl süre ile kabul edilmez.”

Şeklinde güncellenmiştir.

Talimatın “Diğer Hükümler” başlıklı 8. Maddesinin 12, 13, 14 ve 15. Fıkraları aşağıdaki şekilde güncellenmiştir;

(12) (Değişik:10/6/2024) Gümrük Beyannamesinin “Finansal ve Bankacılık Verileri” başlıklı 28 numaralı hanesinde kayıtlı banka dışındaki bir banka tarafından döviz dönüşüm desteğine aracılık edilmesi durumunda işlemi yapan banka, gümrük beyannamesinin 28 numaralı hanesinde belirtilen bankanın döviz dönüşüm desteğine konu edilen tutar için daha önce destek ödemesi yapılmadığına ilişkin teyidini almadan Merkez Bankasına bu Uygulama Talimatı kapsamında döviz satışı yapamaz.

(13) (Değişik:10/6/2024) Firmaların peşin ihracat bedeli olarak getirdikleri yurt dışı kaynaklı dövizler için destek ödemesi talepleri, ilgili gümrük beyannamelerinin aracı bankaya ibraz edilmesini müteakip işleme alınır. İbraz edilen ve aracı bankaca kontrol edilen gümrük beyannamelerinin birer örneği işleme aracılık eden banka nezdinde elektronik ortamda saklanır.

(14) (Değişik:10/6/2024) Yurt dışından efektif olarak getirilen ihracat bedellerinin satışında döviz dönüşüm desteği talep edilebilmesi için Nakit Beyan Formu düzenlenmiş olması zorunludur. Nakit Beyan Formuyla döviz dönüşüm desteğinden faydalanmak isteyen firmalar dövizlerini yalnızca gümrük beyannamesinin “Finansal ve Bankacılık Verileri” başlıklı 28 numaralı hanesinde yer alan banka aracılığıyla Merkez Bankasına satabilir. Aracı bankaca ilgili bedel için bu Uygulama Talimatında öngörülen kontroller yerine getirilir. Kontrol yükümlülüklerini yerine getirmeyen bankalar, Nakit Beyan Formu ibraz edilen döviz dönüşüm desteği ödemelerine ilişkin doğabilecek tüm zarar ve cezai yaptırımlardan firmalarla birlikte müteselsil sorumludur.

(15) (Değişik:10/6/2024) İhracat bedeli dövizler için gümrük beyannamesi ve döviz kazandırıcı hizmet bedeli dövizler için fatura, aracı bankaya ibraz edilmedikçe döviz dönüşüm desteğinden faydalanılamaz. İbraz edilen ve aracı bankaca kontrol edilen fatura ve gümrük beyannamesi bilgileri işleme aracılık eden banka nezdinde elektronik ortamda saklanır.

Saygılarımızla.

BOĞAZIÇI BAĞIMSIZ DENETİM VE YMM A.Ş.

(!) Sirkülerimizde yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaçlı olup, vergiyi doğuran olay ve diğer yükümlülüklerin özelliğine göre farklılıklar oluşabileceğinden tereddüt edilen hususlarda konusunda uzman bir danışmandan veya yetkili kurumlardan görüş alınması gerekmekte olup, sadece sirkülerimiz esas alınarak yapılacak işlemler sonucunda doğabilecek zararlardan yazar veya müşavirliğimiz sorumlu tutulamaz.